

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академична длъжност професор, по 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика), обявен в ДВ бр.40 от 14.05.2021г. в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски"

с кандидат доц. д.н. Нина Димитрова Герджикова

Член на научно жури: професор д-р Галин Борисов Цоков

1. Обща характеристика и професионална биография на кандидата

Единственият кандидат в конкурса за заемане на академична длъжност *професор* - Нина Димитрова Герджикова е родена през 1960 година. Завършва висше образование в СУ „Св. Климент Охридски“, специалността *Педагогика* през 1983 година. Нина Герджикова защитава успешно докторска дисертация в областта на педагогиката през 1995 година. От 1985 година тя работи в ПУ "Паисий Хилендарски" – Филиал Смолян като асистент. От 1992 г. Герджикова е главен асистент по педагогика, а през 2002 тя се хабилитира като доцент по „Теория на възпитанието и дидактика“ във Филиал Смолян“. През 2017 г. кандидатката защитава докторска дисертация в Университета по библиотекознание и информационни технологии, гр. София и придобива научната степен **доктор на науките** по организация и управление на информационни процеси; тема на дисертацията „Организация и управление на социалната комуникация в училищната педагогика“. В момента доц. Герджикова е преподавател и ръководител на катедра „Филологически и педагогически науки“ (от 2016 г.).

2. Научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

В обявения конкурс доц. Герджикова кандидатства с 72 публикации, от които три монографии, 3 глави в колективна монография, 2 учебника и учебни помагала, 5 студии, 59 статии в научни списания и научни сборници.

Оценка за вида и качествата на представените научни трудове по тематиката на конкурса

а/ Монографии и университетски учебници

Съобразно изискванията на ЗРНС, сред представените трудове е налице монография, публикувана след получаване на научното звание доцент. Това е монографията *Герджикова, Н. Училището като педагогическо пространство на безпокойството. Емоционалният опит и ефективността на управлението и организацията. София: Авангард Прима*, публикувана през 2014 година.

Книгата с обем от 309 страници и е посветена на една от малко разработените /в теоретичен и теоретико-приложен план/ области в педагогическата наука – емоционалния опит и ефективността на управлението и организацията на училищната институция. В нея се прави анализ на педагогическите практики от гледната точка на всички социални актьори в полето на училищната институция. Така доц. Герджикова насочва своите научни усилия към тема, която е твърде актуална и значима не само за теорията на образованието, но има своите проекции по отношение на актуалното състояние на системата на училищното ни образование. Това е така, защото разгледаните проблеми, свързани с: *задачите и функциите на училищната институция; доминиращият емоционален опит на учениците в различните възрасти като предпоставка за организиране на училищната среда; концептуалните модели, свързани с подобряване практиката на организацията и управлението на училището*, са едни от важните по отношение на процеса на ефективното функциониране на съвременните образователни организации. В този смисъл разработената от авторката тема е с много висока научна стойност - както в теоретичен така и в научно-приложен план.

Като цяло монографията печели със своите положителни черти и приносни моменти, които могат да се обобщят така:

1. Значимост и актуалност на разработения в монографията проблем.
2. В теоретичен план се разглеждат професионалните функции на директорите, учителите и учениците като субекти на позитивните промени в училищните дейности.
3. Аналитично са представени някои съвременни предизвикателства към българското училище и се предлагат стратегии за тяхното преодоляване.
4. Обоснована е концепция за същността на педагогиката на безпокойството.

Във втората монография – *Герджикова, Н. (2007). Провеждане и диагностика на обучението в класната стая. София: Аскони-Издат, с.257.* – авторката разглежда процеса обучение, като се насочва към иновативните начини за модернизирание на класическата фронтална форма за неговото организиране. В монографията са представени данни от емпирично изследване на група български студенти от педагогическите специалности – 82, сравнени с американски студенти по отношение на ценностите им за провеждането на обучението и за оценяването на учениците в него. Проведеното сравнително количествено изследване дава възможност да се установят нагласите на бъдещите учители към осъществяването на взаимодействието учител – ученик, да се очертае профилът на съвременния ученик. В следващите глави на монографията авторката дискутира силните и слабите страни на теориите за целите на обучение и представя практическите модели за организиране на

обучението. Безспорен плюс е че при дефинирането на категориите в монографията е доц. Герджикова умело прилага процесуалния подход.

Третата представена за рецензиране монография е *Герджикова, Н. (2015). Теория на мултикултурното образование. София: Авангард Прима, с. 175*. В нея се прави опит за систематизиране на различните теории за мултикултурното образование и за създаването на една цялостна педагогическа концепция за него. В текста се описва подробно специализираното педагогическото образование, което би подпомогнало учителите да се справят с предизвикателствата на мултикултурализма в училище. Отделя се внимание и на начина, по който студентите бъдещи учители възприемат съдържанието, ориентирано към мултикултурните проблеми в класната стая. Авторката поставя акцент и върху културния плурализъм и извършва функционален анализ на неговите образователни предимства.

В колективната монография *„Реформата на мрежата от училища в съвременното общество“* доц. Герджикова е авторка на три от четирите глави. Интересна е нейната гледна точка за това как да се диференцира и индивидуализира вътрешноучилищната организация на обучението при задължителното средно образование в Англия, Германия и България. Герджикова разглежда и промените в нормативната база, регламентираща професията на учителя и неговото кариерно развитие. Изложението създава впечатлението за известна неудовлетвореност на авторката от анализиранияте нормативни документи, които са подложени на конструктивна критика от нейна страна.

Доцент Герджикова е представила в своите документи за конкурса и университетския учебник и учебно помагало. Това са:

- *Герджикова, Н. (2019). Педагогика. София: Веда Словена – ЖГ, 140 с.*
- *Герджикова, Н. (2015). Мултикултурно образование. София: Веда Словена – ЖГ*

б/ Студии и статии в научно-теоретични списания, научно-методически списания и сборници

Основните научноизследователски акценти в тези научни трудове са:

- Методологически въпроси, произтичащи от педагогическата антропология;
- Планиране, провеждане и измерване на преподаването в учебния час;
- Промяната в работата на учителите в електронна среда и етапите за валидиране на компетенциите в професионалното образование;
- Актуални проблеми на мултикултурното образование
- Мултикултурната педагогическа компетентност на учителите;
- Модели за реформиране на училищната мрежа;
- Проблеми на здравното образование.

Като цяло може да се даде много добра оценка на представена от доц. Герджикова научна и научно-приложна продукция в областта на теория на възпитанието и дидактиката.

3. Оценка на учебно-преподавателска дейност на кандидата

Според представените документи, изискуемата учебна натовареност е налице. Лекционното натоварване на доц. Нина Герджикова е свързано с лекции и семинарни занятия по дисциплините: *Увод в педагогиката; Педагогика; Теория на възпитанието; Дидактика; Приобщаващо образование; Педагогическа антропология; Емоционално привързване.*

За високото качество на преподавателската дейност на доц. Герджикова свидетелстват и следните факти:

- Активно работи със студентите за стимулиране на интереса им към научноизследователска работа, включително с чуждестранни студенти по програма „Еразъм“;
- Участничка е в 7 образователни и научни проекти / *университетски и студентски*/;
- Членува в редица международни научни организации
- Посетила и е изнесяла лекции по програмата „Еразъм“ в два чуждестранни университета - University of Salzburg, Austria и Trakya University, Faculty of Education, Edirne, Turkey;
- Била е член на редакционните колегии на две престижни научни списания: *Стратегии на образователната и научната политика (от 2013г до 2020 г.)* и *Teacher Education and Curriculum Studies (от 2018 – 2020 г.)*
- Научен ръководител е на успешно защитил един докторант.

4. Основни научно-теоретични и научно-приложни приноси

Приносите на доц. Герджикова могат да се сведат до следното:

- Конструирано е съдържанието на възрастовите педагогики, като се прави опит да се обосноват специфичните емоционални състояния на учениците в съответните етапите на училищното образование, в контекста на организацията на процеса на обучение, възпитание и педагогическото консултиране;
- Разработени са актуални проблеми, свързани с първоначалната подготовка и последващата квалификация на педагогическите специалисти по посока изграждане на компетентности за работа в мултикултурна среда
- Систематизирани са факторите определящи диверсификацията на училищната мрежа в България, чрез представянето на широк кръг, резултат от сравнителен анализ с други образователни системи и анализ на нормативни документи;
- Направен е анализ на същността и особеностите на мултикултурното образование, като е направен опит да се конструират елементи на *теория за културното многообразие в педагогиката*, адекватна на глобализираното постмодерно общество;

- Изследвани са съществени проблеми, свързани с осъществяването на социално-историческия подход към педагогическото познание.

Като подкрепа за тази цялостна преценка на научните приноси, може да се посочи факта, че трудове на доц. Герджикова са били посочвани като значими и цитирани в редица издания – монографии и статии в периодични издания и научни сборници. Забелязаните цитирания на трудове на кандидатката са 14.

5. Критични бележки и препоръки

Към научно-преподавателската дейност на доц. Герджикова могат да бъдат отправени някои препоръки:

- Според мен в научната продукция на доц. Герджикова има достатъчно оригинално разработени идеи и постигнати резултати, които могат да бъдат популяризирани, чрез публикации в индексираните издания в чужбина;
- Доцент Герджикова още по-фокусирано да насочи своите научно-изследователски усилия към развитие на специфична област в педагогиката, каквато е педагогическата антропология.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д.н. Нина Димитрова Герджикова, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ. Тя е представила достатъчен брой висококачествени научни трудове, публикувани след материалите, използвани при заемане на научната длъжност доцент. В работите на кандидатката има оригинални научни и приложни приноси, които са получили национално признание. Кандидатката в конкурса изпълнява съответните минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“. Нямам съмнение за плагиатство в представените за рецензиране научни публикации.

Въз основа на запознаването с представените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях теоретични и научно-приложни приноси, давам своята **положителна оценка** и намирам за основателно да предложа доц. д.н. Нина Димитрова Герджикова да заеме академичната длъжност „професор“ в професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика)

05. 09. 2021 г.

Рецензент:

/проф. д-р Галин Цоков/